

**„Ühistegevuse perspektiivid täna ja
homme“**

**KOV koostöö teenuste osutamisel:
raamid ja praktika Eestis**

18.12.2024

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Mis on (KOV) teenus?

KOV teenus kui avalik teenus:

- **hüve või väärtuse loomise vorm (Hastings and Saperstein, 2014)**
- **väärtuse loomine sihtrühmale, mis võimaldab saavutada oodatud tulemusi (Eesti avalike teenuste ja IKT teenuste osutamise seotud mõistete mudel, 2016)**

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

KOV koostöö vormid

1. Piirkondlik koostöö
2. KOV üksuste vaheline „bilateraalne“ koostöö

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

KOV koostöö seoses teenustega

1. **Teenuste osutamine**
2. **Teenuste korraldamine**
3. **Teenuste (osutamise) kavandamine**

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Teenuste (osutamise) kavandamine

Koostöoinstrumendid

- Maakonna arengukavad
- Maakonnaarengukavaga seotud tegevuskavad - PATEE, linnapiirkondade tegevuskava
- Muud piirkondlikud arengudokumendid – maakonna kliima- ja energiakava, regionaalsed arengulepped
- Piirkondliku fookusega uuringud – Raplamaa teenuste uuring
- Maakonnaplaneeringud
- KOV üldplaneeringu „kooskõlastamine“ naabritega

Õigusraamistik

- KOKS
- PlanS

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Teenuste (osutamise) korraldamine

Koostööinstrumendid

- Halduslepingud – bilateraalsed ja ühisstruktuuridega sõlmitavad
- *Ühisametid*
- *Ühisametnikud*
- Äriühingud, MTÜd ja SA'd, mille liikmete ring on piiratud

Õigusraamistik

- KOKS
- HKS
- KOLS

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Teenuste osutamine

Koostööinstrumendid

- Koostöölepingud – bilateraalsed ja ühisstruktuuridega sõlmitavad
- Äriühingud, MTÜd ja SA'd
- Seadusega reguleeritud teenuste müük teisele KOV üksusele – kulude eest tasumine PGS, KeIS, HuKS alusel
- Muu teenuste müük teisele KOV üksusele
- Teenuste tasuta/piiranguteta osutamine teise KOV üksusele

Õigusraamistik

- KOKS
- HKS
- KOLS
- PGS, KeIS, HKS

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Koostöö tähtsus KOV teenuste osutamisel Eestis

Toimivad praktikad

Korralduslikul tasandil

- Ülesannete delegerimine halduslepinguga ühisstruktuuridele – ühistranspordis, jäätmemajanduses

Osutamise tasandil

- Ühised teenuseid osutavad organisatsioonid – vee-ettevõtted
- Teenuste vastastikune ostmine

Kavandamise tasandil

- SF jt keskvalitsuse rahastamise meetmetega seotult

Mittetoimivad praktikad

- Ühisametid
- Ühisasutused
- Ühisametnikud

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Uuring „Regionaalse valitsemise mudelite kujundamise ettepanekud“ (2020)

- **Haldusreform ei lahendanud kogu mastaabiprobleemi ja ei saagi lahendada**
- **Vaja on piirkondlikku koostööd erinevatel tasanditel**

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Ekspertide ankeetküsitluse vastused ülesannete jagunemisest valitsemistasandite lõikes (n=44)

Ülesanne	Maakond	Suur regioon	Riik
Kohalikud teed	90%	5%	5%
Perearstikeskused	83%	17%	0%
Kultuur (nt muinsuskaitse, teater)	76%	15%	10%
Tervisedendus	71%	24%	5%
Kõrvalmaanteed	47%	35%	19%
Ettevõtluskeskkond	44%	42%	14%
Jäätmekorraldus	44%	49%	8%
Sotsiaalvaldkonna strateegia ja koordineerimine	43%	43%	15%
Gümnaasiumid	40%	40%	19%
Spetsiifilisemad sotsiaalteenused (nt erihoolekanne, asendushooldus, keerukad eestkoste juhtumid, turvakodud jt)	39%	41%	20%
Turvalisus, riskijuhtimine, kriisijuhtimine	38%	44%	18%
Kohalikud haiglad	37%	51%	12%
Ruumiline regionaalne planeerimine	34%	56%	10%
Turismiarendus	33%	67%	0%
Tööturumeetmed (töötud, koolitus, täiendõpe jt)	33%	36%	31%
Regionaalsete huvide sõnastamine ja esindamine	29%	68%	2%
Regionaalareng	28%	54%	18%
Välissuhted (teiste regioonidega)	20%	66%	14%
Ühistransport	23%	62%	15%
Kutsekoolid	14%	62%	24%
Rakenduskõrgharidus, regionaalsed kolledžid	5%	62%	33%
EL regionaalarengu fondide rakendamine	5%	53%	43%
Keskonnahoid, energiatõhusus	25%	45%	30%
Ruumise planeerimise järelevalve	21%	40%	40%
KOV nõustamine	28%	33%	40%
Sotsiaalvaldkonna järelevalve	28%	30%	42%
Keskonnakaitse valdkonna järelevalve	24%	24%	51%
KOV järelevalve	14%	35%	51%

Sotsiaalteaduslike
rakendusuringute
keskus
RAKE

Miks koostööd on vähe?

1. **Ei ole kohustuslik**
2. **Ei ole isegi tingimuslikult kohustuslik – kriteeriumid puuduvad**
3. **Koostöökulud – esmajoones koordineerimise aeg**
4. **Ei sobitu KOV tavapärasesse valitsemisstruktuuri – linna- ja vallavalitsus, osakonnad, ametnikud; poliitilise juhtimise ja operatiivse juhtimise läbipõimitus**
5. **Koostööga antakse ära ka osa võimust**
6. **KOV üksused saavad teenuste osutamisega ise hakkama**